

REPUBLIŠKO SREČANJE MLADIH RAZISKOVALCEV 1990

Drago Perko

Republiški odbor Gibanja znanost mladini je v decembru leta 1989 razpisal štiriindvajseto republiško srečanje mladih raziskovalcev za šolsko leto 1989/90 in to s področja kemije, biologije, fizike, astronomije, računalništva in informatike, elektrotehnike, strojništva, geologije, geografije, zgodovine, slovenskega jezika, etnologije, arheologije, umetnostne zgodovine, sociologije, mednarodnih odnosov, politologije in drugih področij. Teme so bile lahko poljubno izbrane, vendar je odbor priporočil obravnavo problematike domačega okolja. Vsebina srečanja je zajemala samostojno izdelano nalogo (tipkopis), priloženo dokumentacijo in zagovor pred republiško strokovno komisijo, ki je preverjala kandidatovo samostojnost pri oblikovanju naloge, pristop, metode in rezultate, sistematičnost in smiselnost podanega gradiva ter splošno razgledanost.

Za geografijo so bile razpisane naslednje teme:

- Zveze med pokrajnotvornimi elementi in določanje pokrajnskoekoloških enot,
- Proučevanje pobočij,
- Proučevanje usadov,
- Ugotavljanje klime naselja,
- Pojavljanje megle v domačem kraju,
- Pokrajinski odnosi med prebivalstvom in nadmorsko višino,
- Ujme, ki so prizadele moj domači kraj (hudournik, pozeba, žled, poplave, potresi, suša, ...),
- Širjenje onesnaženega zraka v mestu ali industrijskem kraju,
- Odlagališča trdih in tekočih odpadkov - nov antropogen element v pokrajini,
- Onesnaževanje in varstvo okolja na primeru izbranega industrijskega obrata (zadruga),
- Odnos prebivalstva do pojavov onesnaževanja okolja,
- Proučevanje gospodarske vloge voda in varstvo okolja,
- Geografsko raziskovanje vodnih mlinov in mlinarstva v izbrani pokrajini - dolini,
- Oskrba z vodo v izbranem naselju,
- Noveše spremembe vzdolž vodnih tokov,
- Geografsko proučevanje agromelioracij v kraških pokrajinah,
- Uporaba umetnih gnojil in zaščitnih sredstev z geografskega vidika varstva okolja,
- Kmetijske delovne organizacije, energija in okolje,
- Melioracije in okolje,
- Širjenje novosti v kmetijstvu,

- Usmerjenost kmetijske proizvodnje,
- Geografsko proučevanje planinskega gospodarstva,
- Preobrazba podeželja s poudarkom na spremembi rabe tal in socioekonomske strukture gospodinjstev,
- Socialnogeografska proučevanja naselij,
- Prometne povezave domačega kraja,
- Vpliv cestnega prometa na degradacijo okolja,
- Vpliv industrijskega obrata na dnevno migracijo delovne sile,
- Dostopnost dnevnih migrantov do delovnih mest v podeželskih naseljih,
- Proučevanje začasnih zaposlenih v tujini,
- Mladinski turizem,
- Kmečki turizem,
- Vrednotenje turističnih zmogljivosti v izbrani pokrajini,
- Položaj italijanske oziroma madžarske skupnosti v Sloveniji,
- Infrastruktura opremljenost domačega kraja (trgovina, obrt, promet, PTT, plinovod, ...),
- Širjenje zazidave na rodovitne površine,
- Razvojno strukturni problemi v urbanih naseljih (mestih),
- Pomen novogradenj (avtocesta, most, bloki) pri transformaciji mestnih delov,
- Gravitacijska območja naselij,
- Pomen terciarnih dejavnosti za razvoj posameznih naselij,
- Historični razvoj naselij (npr. s pomočjo starih razglednic in kart),
- Prebivalstvena analiza depopulacijskega območja

ali naselja,

- Socialnogeografska proučevanja naselij,
- Kaj nam lahko danes povedo stari zemljevidi,
- Moja krajevna skupnost,
- Regionalna geografija naselja
- Regionalna geografija krajevne skupnosti,
- Regionalna geografija občine,
- Regionalna geografija neke pokrajine.

Seveda so si mladi raziskovalci lahko izbrali tudi katerokoli drugo temo, vendar s pogojem, da jo obravnavajo geografsko.

Na razpis je prispelo 18 nalog s 56 avtorji:

1. **Avtocesta po Vipavski dolini** (Primož Praček, Bogdan Repič in Jernej Zajec, Srednja grad-bena in naravoslovna šola Venon Pilon, Ajdovščina, mentor Lojze Likar)
2. **Demografske značilnosti vasi Jelenje** (Magda Jakoš, Srednja šola za trgovinsko dejavnost, Ljubljana, mentor dr. Tatjana Ferjan)
3. **Družbenogeografske spremembe v krajevni skupnosti Sodražica po drugi svetovni vojni** (Marko Jovan, Katarina Kopecky in Katarina Prebil, Srednja šola za družboslovje in splošno kulturo Vida Janežič, Ljubljana, mentor Borut Drobnjak)
4. **Infrastruktura opremljenost domačega kraja - krajevna skupnost Trnovo v Ljubljani** (Marja Bačič in Peter Peterka, Srednja vzgojiteljska šola, Ljubljana, mentor Cita Marjetič)
5. **Kakšno vodo pijemo?** (Helena Korošec in Mojca Grobelnik, Center srednjih šol, Srednja družboslovna in naravoslovna šola, Titovo Velenje, mentorja Vilma Fece in Mira Sajko)
6. **Kmetijstvo v vasi Podgorje pri Kamniku** (Katka Grzinčič, Petra Kerčmar in Tina Tratnik, Srednja ekonomska in naravoslovna šola Rudolfa Maistra, Kamnik, mentor Valerija Podjed)
7. **Lepe planine so čiste** (Sandra Dobič in Sabina Župec, Srednja ekonomska šola, Maribor, mentor Danica Pelc)
8. **Ljubljanski živilski trg in njegova struktura** (Barbara Kranjec in Milena Dimnik, Srednja šola za trgovinsko dejavnost, Ljubljana, mentor dr. Tatjana Ferjan)
9. **Migracije in njihov vpliv na razvoj domačega kraja** (Majda Šraj, Srednja šola za trgovinsko dejavnost, Ljubljana, mentor dr. Tatjana Ferjan)

10. **Onesnaževanje podtalnice na Dravskem polju** (Metka Jazbec in Sonja Lampret, Srednješolski center Dušana Kvedra, Srednja naravoslovna in družboslovna šola, Ptuj, mentor Zlatko Žerak)
11. **Polucijske obremenitve reke Pake** (Tadeja Pačnik in Uroš Zajc, Center srednjih šol, Srednja družboslovna in naravoslovna šola, Titovo Velenje, mentorja Mira Sajko in Angelca Klančnik)
12. **Prevera parkirnih prostorov v središču Maribora** (Moškotevc Dušan in Ozimič Peter, Srednja naravoslovna šola, Maribor, mentor mag. Vlado Drozg)
13. **Primerjava onesnaženosti ozračja v zimskem obdobju 1989-90 z žveplovim dioksidom in dimom na območju Maribora v odvisnosti od lokacije in meteoroloških pogojev** (Janez Vido-vič, Srednja šola pedagoške in kulturne usmeritve, Maribor, mentor Cilka Cafnik)
14. **Raziskava o možnostih mehkega turizma v Pomurju** (Zora Fras, Leonida Jakiša, Martina Omar in Gorazd Sobočan, Srednješolski center pedagoške in tehnične usmeritve, Murska Sobota, mentor Štefan Smej)
15. **Razvoj turizma v občini Ptuj** (Alenka Rozman, Vesna Draškovič, Darinka Kamenšek, Lidija Kmetec, Albina Rihtarič, Liljana Spevan, Mojca Rojko in Zdravka Babič, Srednješolski center Dušana Kvedra, Ekonomska šola, Ptuj, mentor Branka Kampl Regvat)
16. **Turizem in ekologija v Bohinju** (Brane Andjeljkovič in Damjan Snoj, Srednja pedagoška šola, Ljubljana, mentor dr. Anton Gosar)
17. **Urbani in kulturni razvoj mesta Jesenice** (Jožica Zgaga in Tatjana Koželj, Center usmerjenega izobraževanja, Naravoslovna usmeritev, Jesenice, mentorja Tone Konobelj in Jože Vindišar)
18. **Vključevanje kulturne in naravne dediščine v turistično ponudbo Maribora** (Romana Avsec, Andreja Bosina, Renata Jakob, Aleksandra Jakupak, Tamara Peklar, Mihaela Pernat, Violeta Pregarc, Inka Premec, Lidija Rižner, Angela Šket, Sabina Šneider, Andreja Teršavec, Fatime Žaku in Gordana Žnidarec, Srednja šola za gostinstvo in turizem, Maribor, mentor Helena Cvikel)

Naslovi nam povedo, da so bile naloge pestre po vsebini. Dobro bi bilo, če bi bilo v naslednjih letih še

več nalog s področja regionalne geografije.

Pohvalno je, da so skoraj vse naloge dobro grafično in kartografsko opremljene. Večina je rezultat obsežnih terenskih proučevanj, predvsem kartiranja, anketiranja, inventarizacije prostora in podobno. Precej nalog je imelo besedilo urejeno s pomočjo računalnika, ki so ga mladi raziskovalci pogostokrat uporabili tudi za grafične predstavitve vsebine. Glede na prejšnja leta so naloge zelo kvalitetne, nekatere pa so že pravi mali znanstveni dosežki. Mnogo nalog ima tudi praktičen pomen.

Tudi ustne predstavitve so bile zelo uspešne. Avtorji so naloge predstavili zelo samozavestno. Pomagali so si z odlično izdelanimi panoji, velikimi kartami, plakati, prosojnicami, diaprojektorjem, videorekorderjem, računalniško grafiko in slikami.

Izdelava vsega materiala za nalogo in za predstavitev je zahtevala ogromno njihovega prostega časa, če pa sem prištejemo še veliko terenskega dela, brez katerega praktično ne more biti dobre geografske naloge, pa mladim geografom lahko zares čestitam.

Pohvaliti moramo tudi mentorje, ki so prav tako prispevali svoj delež k kakovosti nalog.

Največje napake se še vedno pojavljajo pri citiranju literature in virov in nepravilnem označevanju grafičnih prilog in preglednic. Strokovna komisija je bila mnenja, da bi si mladi raziskovalci morali poleg mentorja na šoli poiskati tudi mentorja na eni od geografskih ali sorodnih inštitucij (Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU v Ljubljani, Inštitut za geografijo Univerze v Ljubljani, Oddelek za geografijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani, Oddelek za geografijo na Pedagoški fakulteti v Mariboru), sodelovci katerih so že večkrat izrazili pripravljenost, da pomagajo.

Lepo je, da so naloge tokrat prispele iz več slovenskih pokrajin, kot običajno, pa tudi vrsta (tip) šol, od koder so prišli dijaki, je bolj pestra. Leta 1989 so sodelovale srednje šole iz šestih krajev s 35 dijaki, letos pa srednje šole iz osmih krajev s kar 56 dijaki. Razpredelnica in slika (ljublanske in mariborske občine so združene) pa vendarle kažeta, da so v Sloveniji še ogromne bele lise, od koder ni prišla niti ena naloga.

Kot nagrado za njihovo delo je strokovna komisija predlagala pet nalog za objavo v Geografskem obzorniku in sicer naloge pod zaporedno številko 3,

Preglednica 1: Razporeditev nalog in dijakov po kraju šole

kraj	število nalog		število raziskovalcev	
	1989	1990	1989	1990
Ajdovščina		1		3
Celje	2		5	
Jesenice		1		2
Kamnik		1		3
Ljubljana	7	6	12	11
Ljutomer	4		5	
Maribor	3	4	9	19
Murska Sobota		1		4
Ptuj		2		10
Titovo Velenje	1	2	2	4
Tolmin	1		2	
skupaj	18	18	35	56

4, 8, 11 in 12. To niso nujno najboljše naloge, ampak tiste, ki so glede na vsebino in priloženo gradivo primerne za objavo.

Ljubljansko geografsko društvo je podarilo šestim avtorjem nalog pod zaporedno številko 2, 7, 9 in 16 pravico udeležbe na enodnevni ekskurziji v Mežiško dolino pod strokovnim vodstvom mag. Metke Špes, ki bo 13.10.1990 in bo namenjena predstavitvi ekološke problematike Mežiške doline (železarna Ravne, topilnica v Žerjavu, dolina smrti), na drugi strani pa poizkusu oživljanja celične proizvodnje v malih (družinskih) delavnicah, ki naj bi prispevale k oživljanju depopulacijskega obmejnega območja. Ekskurzija bo namenjena tudi obisku ene izmed višinskih kmetij, katere eksistenco ogroža propadanje gozdov zaradi onesnaženega zraka.

Komisija je podelila avtorjem nalog pod zaporedno številko 1 in 5 pravico udeležbe na ekskurziji v izvedbi organizatorja srečanja.

Strokovna komisija je za dobro slikovno oziroma kartografsko predstavitev naloge oziroma zagovora naloge z lepo knjižno nagrado nagradila nalogi pod zaporedno številko 6 in 17.

Strokovna komisija je posebej izpostavila še naloge pod številko 14, 15 in 18, ki niso bile raziskovalne naloge v klasičnem pomenu, vendar je bilo vanje vloženega ogromna dela, še posebej pri izdelavi plakatov in drugega avdiovizualnega materiala (slike, filmi) pri ustni predstavitvi. Še posebej zani-

mivi in kvalitetno izdelani so bili posterji naloge s številko 18 v stilu posterjev iz akcije Slovenija moja dežela, kjer je bila glavna vsebina namenjena predstavitvi Maribora. Lepo bi bilo, če bi si te naloge ogledali tudi tisti v Mariboru, Ptuj in Murski Soboti (pa tudi drugi), ki so odgovorni za razvoj turizma.

Vsi mladi raziskovalci so dobili po en izvod Geographice Slovenice 17 in 20 ter priznanje za sodelovanje.

Avtorji nalog pod zaporedno številko 10 in 13 se ustnega zagovora, kljub kvakliteti obeh nalog, niso udeležili.

Vse nagrajene avtorje smo o nagradah in o tem, kako jih bodo lahko izkoristili, tudi pisмено obvestili.

Člani komisije so bili: Mitja Bricelj, dr. Anton Gosar, Drago Kladnik, Brane Pavlin, Peter Repolusk, mag. Drago Perko in Andreja Slavec.

Otvoritev in zaključek srečanja sta bila 8.6.1990 v Cankarjevem domu. Srečanje sta s svojo prisotnostjo počastila med drugimi tudi član predsedstva republike Slovenije dr. Dušan Plut in član slovenske vlade, predsednik komiteja za raziskovalno dejavnost in tehnologijo dr. Peter Tancik. Za ustni del zagovora geografskih nalog je svoje predavalnice prijazno odstopil Oddelek za geografijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

Upamo, da bomo tudi drugo leto dobili toliko kvalitetnih nalog. Vsi, ki ste imeli letos naloge malo slabše ocenjene, ne smete obupati. Prav nasprotno: na napakah se učimo in prepričani smo, da boste drugo leto izdelali še boljše naloge. Zato vse, ki ste že sodelovali in tiste, ki še niste, pa imate v sebi željo po raziskovanju naše dežele, vabimo, da se udeležite jubilejnega, petindvajsetega srečanja mladih raziskovalcev leta 1991.

Slika 1: Občine, od koder so prišle naloge leta 1989 in leta 1990

